

روزگار خانه
اقتضای مقارن

نشر ستارگان درخشان

عنوان پدیدآور: الزامات و ارکان اقتصاد مقاومتی، اکبر سنایی فر، جلال بکشانیان، یدالله جوانی، علی قاسمی

شاك: ۰-۱۸-۶۸۸۷-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: اقتصادی، سیاسی و تاریخی

م. ٤: اقتصاد، مقاومت.

باسه ی افزوده: مکتاشان، جلال، ۱۳۴۲، جوانی، یدالله، ۱۳۴۱، قاسمی، علی، ۱۳۴۷

ردیف: ۳۰۰ الف/۴۷۵ HC

ردء بندي بويي: ۳۳۰/۵

شماره کتابخانه ملی: ۳۸۸۸۸

تهیه کننده: موسسه فرهنگی پژوهش و طرح امید آتیه

مؤلف: اکبر سناہ فر، حلال بن اشرف، یدالہ جواز، علی قاسمی

ناشر: ستارگان درخشان

ویراستار: محسن منایی فر

شمارگان: ۲۰۰۰

نوبت چاپ: اول زمستان ۱۳۹۲

قیمت: ۶۵۰۰۰ ریال

مرکز پخش: اصفهان، خیابان امام خمینی، شهرک کوثر، بلوار کوثر، روبروی

دیستان عدل، پلاک ۱۵۷

تلفن های تماس: ۰۹۱۲۵۰۸۳۰۹۰ - ۰۹۳۸۶۰۸۲۸۱۵

نشانی پست الکترونیکی: sobheomid@chapar.in

کلیه حقوق چاپ و تالیف متعلق به مؤسسه فرهنگی پژوهشی صبح امید آتیه می باشد

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۳.....	مقدمه
۱۷.....	بخش اول: مفاهیم و کلیات
۱۹.....	فصل اول: تعاریف
۲۰.....	تعریف اقتصاد مقاومتی
۲۶.....	اقتصاد مقاومتی از دیدگاه مقام معظم رهبری
۲۹.....	ریاضت اقتصادی
۳۰.....	تفاوت اقتصاد مقاومتی و ریاضت اقتصادی
۳۱.....	رابطه‌ی اقتصاد مقاومتی و معیشت اقتصادی
۳۲.....	جهاد اقتصادی
۳۳.....	جمع بندی فصل
۳۴.....	پرسش های فصل
۳۵.....	فصل دوم: پیشینه‌ی اقتصاد مقاومتی
۴۳.....	الف) در جهان
۴۴.....	ب) در صدر اسلام
۴۸.....	ج) در ایران
۴۸.....	۱- قبل از انقلاب
۴۸.....	۱/۱- نهضت تحریم تنباکو
۴۹.....	۱/۲- نهضت ملی شدن صنعت نفت
۵۰.....	۲- پس از انقلاب اسلامی

۵۲	جمع‌بندی فصل
۵۳	پرسش‌های فصل
۵۵	فصل سوم: بررسی تحریم‌های اقتصادی علیه ایران
۵۶	تعاریف تحریم
۵۸	بقیه تحریم‌ها در سیاست آمریکا و سیاست بین‌الملل
۶۲	انواع تحریم‌های اقتصادی
۶۳	تقسیم‌بندی تحریم‌ها از جهت منشأ و عامل تحریم‌ها
۶۳	تحریم‌ها علیه جمهوری اسلامی ایران
۶۴	بررسی تحریم‌های ایران در برابر مختلف
۶۴	۱- تحریم‌ها در دوره‌ی تحریم‌های جاسوسی
۶۵	۲- تحریم‌ها در دوره‌ی جنگ ایران و عراق
۶۶	۳- تحریم‌ها در دوره‌ی سازندگی و جنگ
۶۷	۴- تحریم خارجی نفت ایران
۶۹	۵- شدت تحریم‌ها پس از واقعه‌ی ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱
۷۰	۶- قطعنامه‌های شورای امنیت و تحریم‌ها بر ضد ایران
۷۱	۶/۱- قطعنامه‌ی ۱۶۹۶
۷۱	۶/۲- قطعنامه‌ی ۱۷۳۷
۷۱	۶/۳- قطعنامه‌ی ۱۷۴۷
۷۱	۶/۴- قطعنامه‌ی ۱۸۰۳
۷۵	۶/۵- قطعنامه‌ی ۱۸۳۵
۷۵	۶/۶- قطعنامه‌ی ۱۸۸۷

۶/۷- قطعه‌نامه‌ی ۱۹۲۹.....	۷۵
تحریم نفت ایران با جنگ اقتصادی.....	۷۷
اهداف در جنگ اقتصادی.....	۷۸
الف) تغییر رفتار مسئولان نظام اسلامی.....	۸۰
ب) تغییر رفتار مردم.....	۸۰
نمونه اظهارات در بحث تشدید تحریم‌ها علیه ایران.....	۸۲
۱-۱- اثرات فشار چند بعدی.....	۸۲
۲- تشدید تحریم‌ها برای جلوگیری از جنگ.....	۸۲
۳- فشار بر چیر حاکمیت به تحریم نفتی ایران.....	۸۳
۴- ادعای اثر گذار فشار.....	۸۳
جمع‌بندی فصل.....	۸۴
پرسش‌های فصل.....	۸۸
بخش دوم: ارکان و الزامات اقتصاد مقاومتی.....	۸۹
فصل اول: اقتصاد بدون نفت.....	۹۱
اقتصاد تک محصولی حربه‌ی استعمارگران.....	۹۳
نفت، فرصت یا تهدید.....	۹۴
نگاهی به اقتصاد بدون نفت.....	۹۷
ارزیابی صادرات غیرنفتی ایران.....	۹۹
الف) از پیروزی انقلاب تا پایان جنگ تحمیلی.....	۹۹
ب) برنامه‌ی پنج ساله‌ی اول توسعه.....	۱۰۰
ج) برنامه‌ی پنج ساله‌ی دوم توسعه.....	۱۰۱

پیشی گرفتن صادرات غیر نفتی در دولت نهم و دهم	۱۰۲
عوامل کندکننده یا بازدارنده‌ی توسعه صادرات غیر نفتی	۱۰۲
۱- مشکلات درون مرزی صادرات	۱۰۳
۲- مشکلات برون مرزی صادرات	۱۰۳
۳- راهکار برای برون رفت از مشکلات صادرات غیر نفتی	۱۰۳
۴- عرصه‌های توسعه‌ی درآمدهای غیر نفتی	۱۰۵
۱- صادرات محصولات کشاورزی	۱۰۶
۲- درآمدهای مالیاتی	۱۰۶
۳- صنعت گردشگری	۱۰۷
جمع‌بندی فصل	۱۰۸
پرسش‌های فصل	۱۱۰
فصل دوم: شرکت‌های دانش‌بنیان	۱۱۱
نقش شرکت‌های دانش‌بنیان در اقتصاد مقاومتی	۱۱۸
۱- محوریت یافتن دانش در اقتصاد	۱۱۸
۲- مردمی‌سازی اقتصاد	۱۱۹
۳- تولید بومی در خدمت نیازها	۱۱۹
وضعیت علمی ایران در قبل و بعد از انقلاب در آیینی‌آمار	۱۲۱
نمونه‌ای از شرکت‌های دانش‌بنیان در کشور	۱۲۱
جمع‌بندی فصل	۱۲۷
پرسش‌های فصل	۱۲۹
فصل سوم: تولید ملی	۱۳۱

۱۳۲	تولید ملی و استقلال اقتصادی در آموزه‌های دینی
۱۳۴	نظام تولیدی
۱۳۴	۱- ابزار تولید
۱۳۵	۲- توزیع نیروهای فعال
۱۳۶	۱- کالاهای تولیدی
۱۳۶	مشکلات و موانع تولید ملی
۱۳۶	الف) عوامل داخلی
۱۳۹	ب) عوامل خارجی
۱۳۹	اولویت‌های سرمایه‌گذاری در بخش تولید
۱۴۰	الف) بخش کشاورزی
۱۴۱	آثار و پیامدهای مثبت سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی
۱۴۱	راه‌های افزایش تولید مخصر بخش کشاورزی
۱۴۵	ب) بخش صنعتی
۱۴۶	راه کارهایی برای حمایت از تولید داخلی
۱۵۰	جمع‌بندی فصل
۱۵۱	پرسش‌های فصل
۱۵۳	فصل چهارم: مدیریت مصرف
۱۵۴	چیستی مصرف
۱۵۴	عوامل تعیین‌کننده‌ی مصرف
۱۵۵	ضرورت تدبیر در امر مصرف
۱۵۷	مصرف‌گرایی سوغات غرب

آموزه‌های اثباتی در اصلاح الگوی مصرف	۱۵۸
آموزه‌های سلبی در اصلاح الگوی مصرف	۱۶۱
رویه‌ی مصرف ایرانیان و استانداردهای جهانی از نگاه آمار	۱۶۳
نگاهی به طرح تحول اقتصادی	۱۶۷
ایزای طرح تحول اقتصادی	۱۶۷
اصلاح نظام یارانه‌ها	۱۶۸
راه کارهایی برای مدیریت مصرف	۱۷۱
جمع‌بندی فصل	۱۷۴
پرسش‌های فصل	۱۷۵
فصل پنجم: مردمی‌سازی صنعت	۱۷۷
گونه‌شناسی نقش مردم در بخش انرژی ها	۱۸۰
۱- عرصه‌ی دفاع مقدس	۱۸۱
۲- مقابله با گرو هک‌های مسلح	۱۸۲
۳- تحریم	۱۸۳
۴- جنگ نرم	۱۸۴
۵- سازندگی	۱۸۴
تأملی بر اصل ۴۴ قانون اساسی	۱۸۵
۱- لزوم تقویت بخش خصوصی	۱۸۶
۲- لزوم تقویت بخش تعاونی	۱۸۶
جمع‌بندی فصل	۱۹۳
پرسش‌های فصل	۱۹۵

۱۹۷	فصل ششم: مدیریت زمان و منابع
۱۹۷	قسمت اول: مدیریت زمان
۱۹۸	اغتنام فرصت در آموزه‌های دینی
۲۰۰	اغتنام فرصت از منظر اندیشمندان
۲۰۲	زدان وقت
۲۰۳	مزایا و فواید مدیریت زمان
۲۰۳	مدیریت زمان شاه کلید توسعه‌ی کشورهای پیشرفته
۲۰۵	اصول مدیریت زمان
۲۰۸	قسمت دوم: مدیریت منابع
۲۰۹	الف) مدیریت منابع طبیعی
۲۱۰	تأملی بر وضعیت منابع طبیعی ایران
۲۱۴	ب) مدیریت منابع انسانی
۲۱۶	تعریف مدیریت منابع انسانی
۲۱۷	ضرورت دانش مدیریت نیروی انسانی
۲۱۷	اهداف مدیریت منابع انسانی
۲۱۹	راهنمادهایی برای مدیریت منابع
۲۲۱	جمع‌بندی فصل
۲۲۳	پرسش‌های فصل
۲۲۵	فهرست منابع

مقدمه

نظریه‌ی اقتصاد مقاومتی برای اولین بار توسط رهبر فرزانه‌ی انقلاب اسلامی حضرت آیت الله العظمی امام خامنه‌ای (مدظله العالی) مطرح شد، این نظریه می‌تواند به‌عنوان راهبردی کلان برای تعیین مسیر پیشرفت و توسعه‌ی کشور باشد و سایر دیدگاه‌های مطرح شده در حوزه‌ی اقتصاد توسط معظم‌له را، به‌عنوان راهبرد خرد در خود جای می‌دهد.

سایده اقتصاد مقاومتی در شرایط فعلی به‌منظور فائق آمدن بر تهدیدات ناشی از تحریم و فشار اقتصادی دشمن و از طرفی تبدیل چالش‌ها به فرصت‌ها ترسیم شده‌اند ولی گاهی عمیق و دقیق‌تر به الزامات آن می‌توان گفت: اقتصاد مقاومتی مبتنی بر سیاست ویژه و بی‌نظیری است، که متفاوت از سایر بسته‌های تجربه شده در کشورهای دیگر می‌باشد. این نظریه، بیانگر نگرش بلند معظم‌له برای پایه‌گذاری یک اقتصاد پویا و پیشرو برای کشور و الگویی ایده آل و مطلوب برای جهان اسلام در آستانه‌ی شکل‌گیری تمدن نوین اسلامی است.

با تأملی به نظریه‌های مطرح شده در سال‌های متمادی توسط رهبر اندیشمند انقلاب که، از یک سو مبین عمق نگاه این رهبر بزرگوار و مشکلات اساسی کشور و از سوی دیگر، این موضوع را به ذهن متبادری نماید که گویا رهبر انقلاب، فرآیند پیشرفت همه‌جانبه‌ی کشور را هم‌چون تجربه‌ی بی‌هم پیوسته فرض فرموده‌اند که با سرانگشتان حکیمانه همراه با نگاه تامل‌آمیز خود، حلقه‌های آن را در سال‌های مختلف چینش نموده‌اند ولی گذشت زمان

همچنان در حال تکمیل آنها هستند تا با این وسیله کشور عزیزمان را بر بلندای تمدن جهانی بنشانند.

شعارهایی نظیر: عدالت اجتماعی، وجدان کاری، انضباط اجتماعی، انضباط اقتصادی، صرفه‌جویی و اصلاح الگوی مصرف، پرهیز از اسراف و اتلاف منابع عمومی کشور، انسجام ملی و اشتغال‌آفرینی، نهضت خدمت‌رسانی، نوآوری و شکوفایی علمی، همت مضاعف و کار مضاعف، جهاد اقتصادی، تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه‌ی ایرانی و حماسه‌ی سیاسی و حماسه‌ی اقتصادی که لحاظ فراوانی بیش از نیمی از، شعارهای ۲۴ سال گذشته را به‌خود اختصاص می‌دهد، در کنار سایر مطالبات اقتصادی معظم‌له همچون: لزوم مرجع‌سازی شیخ‌الایران، جهانی شدن زبان فارسی، توجه به اسناد بالادستی چشم‌انداز و سیاست‌های کلّی اصل ۴۴ قانون اساسی، نهضت تولید علم و جنبش نرم‌افزاری، نگاه دو جانبه به طرح تحول اقتصادی و اجرای تمامی بندهای آن و ... نشان‌دهنده‌ی منظوری اقتصادی بی‌بدیل و کم‌نظیری است که مدیریت هوشمندانه و تبخّر بی‌رهبر معظم انقلاب را برای ترسیم فرایند اقتصادی کشور به‌خوبی اثبات می‌کند.

باید اذعان نمود که تحقق مطالبات و انتظارات مردمی معظم انقلاب در بعد اقتصادی و خلق حماسه‌ی اقتصادی که سال جاری بدین نام ویز شده است، در گرو تحقق اقتصاد مقاومتی است چرا که حماسه‌ی اقتصادی می‌تواند نتایج و نمود عینی راهبرد اقتصاد مقاومتی دانست. بر این اساس می‌توان گفت: راهبرد اقتصاد مقاومتی که منجر به خلق حماسه‌ی اقتصادی خواهد شد بیش از همه نیازمند چارچوب‌سازی جدید در حوزه‌های مصرف، بخش

خصوصی، نفت، صادرات، واردات، تولید ملی، دانش و فن آوری و ... است که هر یک از آن‌ها، راهبردهای اجرایی خاص خود را می‌طلبند.

در این پژوهش که شاید در نوع خود اولین اثر عرضه شده، در قالب یک کتاب در موضوع اقتصاد مقاومتی می‌باشد؛ سعی شده است در حد امکان در حوزه‌های یاد شده مباحثی را مطرح و در ادامه راه کارهایی را در دو بخش مفاهیم، کلیات و ارکان و همچنین الزامات اقتصاد مقاومتی ارائه نماید.

در بخش اول که شامل سه فصل می‌باشد، به ترتیب مفاهیم و پیشینه‌ی اقتصاد مقاومتی، سابقه‌ی تحریم‌ها علیه جمهوری اسلامی ایران، مورد بحث قرار گرفته است. در بخش دوم نیز ارکان و الزامات اقتصاد مقاومتی تحت عناوین اقتصاد ملی، نقش شرکت‌های دانش بنیان، تولید ملی، مردمی‌سازی اقتصاد، مدیریت مصرف، مدیریت زمان و منابع پرداخته شده است.

تهیه کنندگان این اثر، با اشتیاق دارند به فضل و عنایت الهی این خدمت کوچک بتواند به سهم خود، گامی به سوی تبیین این موضوع و حرکتی در کنار توسعه‌ی فرهنگ اقتصاد مقاومتی و نسخه‌ی نوین تحقق حماسه اقتصادی باشد. در اینجا از برادران محمود معلمی، سید والیانی و محمد پور معمار و همچنین مؤسسه‌ی فرهنگی پژوهشی صلح ابد آتیه که در تهیه این اثر ما را یاری نموده‌اند، تشکر می‌شود و از علمای اندام شمشندان، پژوهشگران، صاحبان قلم و کلیه‌ی خوانندگان محترم استعلام داریم نظرات اصلاحی و پیشنهادی خود را برای تکمیل هر چه بیش‌تر این اثر، به نشانی پست الکترونیکی اعلام شده ارسال و منعکس نمایند.

مؤسسه‌ی فرهنگی پژوهشی صبح امید آتیه